

Föreläsningar vid
Stockholms
högskola, HT 1893
: L 40:89 B /

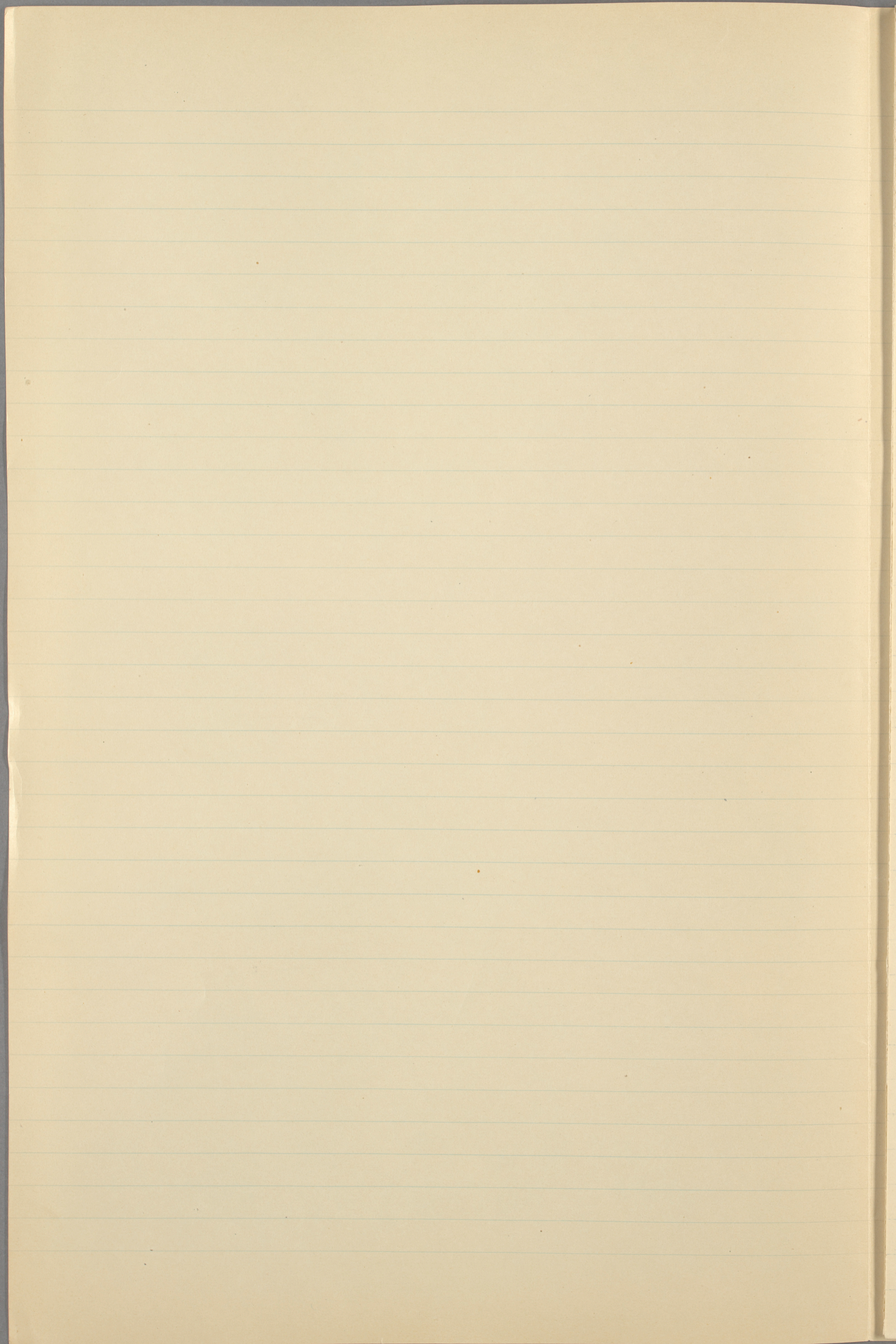
Rydberg, Viktor,

HS L 40:89 B

National Library
of Sweden

Nº 6

7 föreg. föreläsning redogjorde jag för rokokokonsten och den undergång.
 Jag påpekade, att rokoko är var en af den klassiska konsten,
 en dotter af barocken, en ättling af renässansen, ^{sen} ~~men~~ att hon på ~~ett~~
 med bottulört godtycke, men också med en oförneklig grace och
 ett än mer oförnekligt koketteri behandlade det arf, som hon från
 renässansen fått. Tillika med den gamla monarkien, ~~at~~ hvar lygne
 under Ludv. XV's regering rokoko på sitt äta peglar, störtades
 hon af den franska revolutionen. Rokoko var en fransk-national
 konst, ~~men~~ ^{ty} ~~ej~~ hon var alltigenom uppfyllt af fransk esprit; men
 hon var icke en folkligt-national. Man kunde ha förmodat, att hennes
 plats ^{efter revolutionen} ~~nu~~ skulle intagits af en folkligt fransk konst riktning, en
 sådan som Diderot påyrkade, en sådan som England just då hade
 fått under inflytelsen från Hogarth, en sådan, som ^{själfr} äro i Frankrike
förefanns, om än i svaga yttringer och laga uppmärksamhet,
och förträd af en en förträfflig mästare som Chardin ~~och~~ några
andra. Men där af vad, som jag nämnde, intet. Den romertiska
republikan spökade då i alla de ledande revolutions männor huf-
vuden; följaktligen och en romertisk-republikansk konst, och reger-
vinnares blef för tillfallet Jacques Louis David, och hans klassiska,
^{romertisk klassiska} till en nyrenässans, syftande ritning.

Till den redogörelse jag i Frederik lämnade för David verksamhet
 och konst, ^{små} ~~för~~ jag nu laga några ligger reflekterade notiser, ^{ty} ~~till~~ den
jag förut meddelat, om den revolutionens, causalotternas och
 den korrikanske Cacondus, Rafael, såsom legitimisterna kallade
honom. ^{David} Har iför för den republikanska saken uppmärksamhet
^{af jakobinsk} af nationalklubben verksamhet medlemmar - förelade na-
tionalföreningen år 1791 att beställa hos honom en målning,
som skulle för förställa "eden i balkonet i Versailles", den högtidliga
och ödesdigra stunden d. 20 juni 1789, då det tredje ståndets deputerade
svuro att icke åtskiljas, innan de gif för Frankrike en konstitutionel
författning. Målningen blef visserligen aldrig färdig, en på grund
af de förskräckliga politiska händelser, som foljde hvarandra i ka-
stig fart ö i hvit D. to verksam andel; men kartongen till den
samma finns i Louven och är i den mening lärorik, att den ger oss
en iblick i det sätt, hvar på David en målare då gick till väga.

3/10. 93.

i dess uttrycksformer som

ett af medlen hertill är konsten = ^{musik} är gymnastiken, dansen, poesien,
arkitekturen, skulpturen, måleri.

Vänja sig till miljöen. Glädj. d. uttrycks
Realismen och hästighet.

Taftlan skulle omfatta en stor mängd figurer. Han har tecknat dem allestannans nakna och endast lätt antydt kläderna. Detta oripedeligt för att förvisa sig om, att figurerna, sedan de fått kläderna på sig, skulle ha de riktiga proportionerna. Teckningen är också ytterst sorgfälligt och korrekt; men alla kropparne äro tydligt gjorda efter en och samma modell, hvilken David oripedeligt kunde utantill. Ett häraf draga någon slutsats om huru taftlan skulle sett ut färdig, och att försätta, att den förestälten skulle bli schablommässig och utan individualitet, det anser jag vara förkastadt. David var schablommässig och på färdigt sätt idealisk, när han målade sina förromerska republikaner, men icke annars. Gällde det att återgifva sandliga personer och tilldragelser, kunde han göra det med största realistiska kraft, när han så ville. Det bevisar hans framställning af den döende Charlot, d. jag senast visade, och äfven hans förtäffliga porträtter.

I Jakobinklubben anlät sig David till de världsomvänta revolutionärerna. cfr 1792 valdes han till deputerad i nationalkonventet, där han blef medlem af utskottet för den allmänna undervisningen och konstkommissionen. I denna sin egenkap uppförde han ~~en~~ akademien för måleri och bildhuggeri, af hvilken han var ledamot, men som ^{han} hjärtligt hatade och ansåg för konsten skadlig. År 1793 blef han ledamot af säkerhetsutskottet, och var en af dem, som voterade dödsstraff öfver k. Ludvig XVI. Det duder en kort tid var han ^{titelord} nationalkonventets president. År 1794 störtades Robespierre. Då bröt stormen lös äfven öfver David. En viss Andre Dumont steg upp och förbrödde, att David, "denne skugga af förbrytaren Robespierre, från hvilken Frankrike nytt blifvit befriadt," skulle göras orskadlig. Dumont sparade icke på grova ord. Han kallade David en föraktlig personlighet, en försidare, en man, i hvars ^{ansikte} ~~ansikte~~ man kan läsa förbrytelsen, en Catilinas med brötsling, en konsternes tyrann. Två dagar därefter inspärrades ^{David} han i fängelse, där han kvarhölls i fem månader. Denna tid var för honom lycklig. Han fick mottaga besök i synsättet sig med sin konst, och det var där han gjorde utkastet till sina "Sabinskor," d. jag i fredags visade. Att det var tanken på hans egen hustrus trohet och ofjerrörlighet,

3/10.93.

som i en af David idén att framställa Herulia, Romulus' maka,
 besta sig emellan romarna och sabinerne ^{privat} och åskilja de två släkterna. ||
 När D. utspjöttes ur fängelset, hade viuxna hunnit något lugna
 sig i politiskt afseende. Men den upplösta akademien ledamöter,
 firna i firning med andra konstnärer, som Davids despotiska uppi-
 trädande som konstens officiella chef, hade förtvånat, ropade på
 händer, och det rojalistiska partiet, s. också börjat lyfta på kejsraden,
 gjorde detsamma. Deres angrepp togo slutligen en nå farlig karakter,
 att Napoleon Bonaparte, som då kommandande i Italien, erbjöd
 David en förtad dän. Men detta anbud afslög han. Han hade
 nu dragit sig från politiken, och sysslade i stället med "Sabinskorna".
 De skönaste damerna af den firniska världen i Paris, äfven rojali-
 stiska damer, ~~och~~ tillfölla honom anbud att vara tjänstgör som
 modeller åt sin hans "Sabinskor," och när taflan år 1799 ut-
 ställdes, väckte hon verksamt uppmärksamhet. David ^{sin} behöfve pengar,
 införde då bruket att sälja inträdeskort till utställningarna, ^{han} som in-
 bragte hm 100,000 francs. Den sluge yankeem Benjamin West hade
^{förut} inför samma bruk ^{i London} och därpå förtjänat kolossalt. David ^{hade}
^{made} ^{ursäktat sig} ursäktat sig med exemplet från West, därefter i sin ordning med
 exemplet från van Eyck.

Den franska republiken som förtvånad i 5 år, fick ökad dragnings-
 kraft, då den år 1801 ökad med det riktiga, & ryttarporträttet af
 Napoleon Bonaparte, som i oräkneliga gravyrer är spidat öfver Europa
 i fivestiller. Den unge franske generalen, republikens 18te konsul, på
 en eldig häst sprängs i fladdrande mantel upp ^{genom} mot St Bon-
 hardsparvet, visande med utsträckt arm på de mördariska köjden, s.
 ännu äro voro att öfvervinna. Bonaparte hade själv beställt tafeln och
 förtjänat, huru han ville ha den. Beställd ser tafeln också ut.
 Den är lika mirakulös som den på sin tid var ^{utropad} beundrad. Men han
 ike utan skäl kallat den en ihälig frös utan sanning och lif. Den
 målades sanning är som ^{porträttet} ^{af} ^{han} ^{Recamier} af fru Recamier, kallat jag
 vände i fredags, och som ^{och} ^{med} ^{sin} ^{ögon} firmodligen skall beundras, vilä äro ^{det}
 det firna till.

När Napoleon var störtad och ^{den} bourboniska familjen åter kom-
 mit till rådet, ^{ville} ^{måtte} David ^{gick} i landflykt. Han hade ju ritat

3/10. 93.

3/10. 93.

3/10. 93.

3/10. 93.

3/10. 93.

3/10. 93.

3/10. 93.

